

The research of the issue of pensionprovision legislature should be started from its public and legal part, above all, it is about the launch of the institute of state pension provision of military personnel, civil servants and others. Of course, the social security matters were relevant in the days of the first legal rules adoption that, to some extent, determined social security provision. However, for clarity it is necessary to make a remark that Social Security of that time was exclusively public-legal sphere, in the language of contemporary science, the sphere of state law. Some scientific research on pension provision of that time can be found in soviet sources, but they were of superficial character and were ideologically biased. In addition, it should be emphasized that this issue is of interdisciplinary character and besides scholars and lawyers was studied in the works of economists, historians, some of whose works are taken into account in the preparation of this study. Therefore, we can confidently say that this matter has not lost its relevance, especially in light of the urgency of reforms in the social sphere.

To summarize, we conclude that in the Russian Empire of the early XX century, there was a three-tier pension system.

The first level was a state pension (providing civil servants, military personnel and others.), actually they were spetcial pensions in their modern sense.

The second level were emeritural pensions (similar to the current insurance joint pension system).

The third level were funded pension (similar to modern pension in the private pension system).

Key words: pension, pension provision, pensions for civil servants.

УДК 349.2

Т. М. ВАХОНЄВА

ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАНОВИЩА ТВОРЧИХ ПРАЦІВНИКІВ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ

Аналізуються міжнародні та вітчизняні нормативні акти, що визначають правове становище творчих працівників. Здійснюється дослідження творчої праці, провадиться диференціація творчих працівників від інших суб'єктів трудового права, які здійснюють інтелектуальну діяльність та від суб'єктів права інтелектуальної власності.

Ключові слова: творчий працівник, творча праця, інтелектуальна діяльність.

© ВАХОНЄВА Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Вахонева Т. Н. Определение правового положения творческих работников в трудовом праве

Анализируются международные и отечественные нормативные акты, которые определяют правовое положение творческих работников. Осуществляется исследование творческого труда, проводится дифференциация творческих работников от других субъектов трудового права, которые осуществляют интеллектуальную деятельность и от субъектов права интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: творческий работник, творческий труд, интеллектуальная деятельность.

Vakhonieva Tetiana. Determination of the legal status of the creative workes in labor rights

The article analyzes the international and domestic regulations, which define the legal status of creative workers. Implemented a study of creative work, differentiates creative workers from other subjects of labor law, which carry out intellectual activity and on the subjects of intellectual property rights.

Key words: creative worker, creative work, intellectual activity.

Нові тенденції розвитку соціальних відносин в умовах глобалізації торкнулися всіх сфер людської діяльності, особливо змінилося відношення до людини як учасника професійно-виробничого процесу. По-перше, змінилися можливості працівників щодо впровадження сучасних технологій, використання нових технічних засобів, засвоєння нових обсягів знань тощо. По-друге, людина сама є творцем, є основною складовою творчого потенціалу нації. Успішний розвиток всіх сфер економічної діяльності залежить від вдалого залучення додаткових особистісних сил (творчості, інтелектуальності, креативності тощо) працівників абсолютно всіх спеціальностей. Таким чином, реалізація творчого потенціалу суб'єктом праці є не тільки основою його професійного зростання, але і визначальним фактором модернізації, наближення до світових стандартів тієї сфери, в межах якої він здійснює свою діяльність. У певних випадках творчий підхід вирішення виробничих завдань, ініціативність та креативність сприяють не тільки отриманню додаткових прибутків, а й отриманню певними установами та підприємствами, а іноді і цілими галузями економіки особливого статусу в межах світової економічної системи.

З одного боку, творчу працю можна розглядати як складову частину професійної діяльності працівників різних професій з різним

статусом (як правовим, так і соціальним). З іншого боку, слід звернути увагу на окремі категорії працівників, праця яких за характером та природою є творчою працею. Отримання більшої частини значних творчих здобутків здійснюється в результаті самостійної діяльності творців. Такі результати можуть створюватися як за замовленням інших осіб, так і без будь-якого замовлення, як кажуть – «за покликом душі». Таким чином, одні й ті самі результати творчої праці можуть бути об'єктами різних сфер правового регулювання та впливу; виникає низка проблем, пов'язаних із визначенням правового статусу творців, інших осіб, які користуються чужими творчими здобутками для задоволення власних потреб та з метою отримання прибутку; актуальними залишаються питання співвідношення договірних та законодавчих регулювань інтелектуальних (творчих) відносин та визначення в окремих випадках їх галузевої належності (право інтелектуальної власності, господарське право, трудове право) тощо.

Дослідження правового становища творчих працівників в Україні комплексно не здійснювалося, але деякі питання правового регулювання праці творчих працівників вивчалися такими науковцями як: І.А. Богдан, Г.С. Гончарова, Н.Б. Болотіна, І.В. Лагутіна, П.Д. Пилипенко, О.І. Процевський, В.І. Щербина, Г.І. Чанишева та ін.

У рекомендації ЮНЕСКО «Про становище творчих працівників»¹ визначено, що мистецтво є та повинно бути невід'ємною частиною життя, а урядам різних країн належить створювати та підтримувати не тільки атмосферу, яка сприяє свободі творчого вираження, але і матеріальні умови, що сприяють розквіту творчого таланту. Творчий працівник відіграє важливу роль в житті та еволюції суспільства і він повинен мати можливість сприяти розвитку суспільства і виконувати, як і всі інші громадяни, свої обов'язки, зберігаючи своє творче натхнення і свободу.

У вказаній Рекомендації визнається, що культурний, технічний, економічний, соціальний і політичний розвиток суспільства впливає на становище творчих працівників і у зв'язку з цим необхідно переглянути їх статус щоб врахувати соціальні зміни у світі. Таким чином, усвідомлюючи складний характер творчої діяльності і різноманітні форми, яких вона набуває, і, в особливості, значення, яке вона має для умов життя і розвитку талантів творчих працівників, захисту їх мо-

ральних і матеріальних прав на твори, виконавчу діяльність, або на їх використання, необхідним є розширення прав творчих працівників.

Рекомендація ЮНЕСКО «Про становище творчих працівників» під «творчим працівником» розуміє будь-яку особу, яка створює або інтерпретує твори мистецтва, приймає участь, таким чином, у їх відтворенні, вважає свою творчу діяльність невід'ємною частиною свого життя, а також сприяє розвитку мистецтва і культури і яка визнана або вимагає визнання у якості творчого працівника, незалежно від того, чи є вона членом тієї чи іншої спілки або перебуває чи не перебуває у трудових правовідносинах.

Визначення становища творчих працівників передбачає з одного боку, формування належного відношення до творчих працівників з боку суспільства на підставі значення, що визначається роллю, яку вони відіграють у суспільстві, з іншого боку, визнання прав і свобод, включаючи моральні, економічні і соціальні права, особливо у сфері прибутків і соціального забезпечення, якими творчі працівники повинні користуватися.

Модельний закон про творчих працівників і творчі союзи² є спеціальним актом для визначення і регулювання відносин держави з творчим працівником літератури та мистецтва, а також для створення, діяльності, реорганізації та ліквідації творчих союзів. Стаття 3 зазначеного нормативного акту вказує, що творчий працівник - це фізична особа, суб'єкт авторського (суміжного) або трудового права, професійна творча діяльність якого спрямована на створення чи інтерпретацію творів літератури та мистецтва, незважаючи на спосіб та форму їх вираження.

Модельний закон про культуру³ встановлює, що держава гарантує громадянам право на всі види творчої діяльності у відповідності з їх інтересами та здібностями, на вільний вибір духовних, естетичних та інших цінностей, на захист своєї культурної самобутності. При цьому визначається, що право людини займатися творчою діяльністю може здійснюватися як на професійній основі, так і на непрофесійній основі (ст. 7).

Глава 5 Модельного закону про культуру має назву «Творчі працівники» і присвячена визначенню правового становища творчих працівників та ролі держави у їх підтримці. Відповідно до ст. 24 вказаного Закону держава повинна здійснювати заходи щодо: стиму-

лювання діяльності творчих працівників, спрямованої на збереження і розвиток культури; забезпечення умов праці і зайнятості творчих працівників таким чином, щоб вони мали можливість здійснювати творчу діяльність шляхом укладення трудових договорів або цивільно-правових договорів, а також без укладення будь-яких договорів; стимулювання попиту на культурні цінності з боку громадян і суспільства в цілому з метою розширення можливостей творчих працівників отримувати оплачувану роботу; удосконалення системи соціального забезпечення творчих працівників із врахуванням специфіки їх діяльності шляхом гарантованого пенсійного забезпечення, медичного і обов'язкового соціального страхування всіх категорій творчих працівників, в тому числі не працюючих за трудовим договором тощо.

Визначення творчих працівників також здійснено Всесвітньою конвенцією про авторське право, Бернською конвенцією про охорону творів літератури та мистецтва, Римською конвенцією про охорону прав артистів – виконавців, виробників фонограм і працівників органів радіомовлення та іншими.

На думку Р.А. Карімової та Н.М. Салікової наведені вище визначення творчих працівників, що містяться у Рекомендації ЮНЕСКО та Модельному законі СНД, не є вдалими, оскільки залишаються не розкритими поняття «творча діяльність», «твори мистецтва». Також ускладнюють сприйняття відповідного поняття вирази, які не мають юридичного значення, наприклад, «вважає свою творчу діяльність невід'ємною частиною свого життя» та інші. В процесі вивчення низки міжнародних нормативних актів з'ясовується, що до творчих працівників відносяться особи, які здійснюють творчу діяльність та створюють результати такої діяльності перебуваючи як в трудових правовідносинах, так і за цивільно-правовими договорами. Підводячи підсумок, вищезазначені автори вказали, що творчий працівник – це працівник, який професійно створює та (або) інтерпретує культурні цінності. При цьому під працівником у даному випадку слід розуміти тих осіб, які вступили у трудові відносини із роботодавцем. Професійний характер творчої діяльності, як ознака творчості працівників, повинен сприяти розмежуванню працівників до трудових обов'язків яких входить створення та інтерпретація культурних цінностей від тих, які займаються творчістю у вільний від роботи час⁴.

У 2015 році була опублікована офіційна зведена доповідь щодо «Виконання Рекомендації ЮНЕСКО 1980 року «Про становище творчих працівників»», яка вказує на наявні істотні проблеми у відношенні соціального забезпечення, медичного страхування, виплати допомог та виконання інших соціальних програм щодо творчих працівників. Визначено, що такий стан речей насамперед пов'язаний із тим, що трудова діяльність більшості творчих працівників здійснюється на незалежній, контрактній або вільній основі, і в процесі своєї творчої діяльності вони не розглядаються як наймані працівники.

За результатами вказаної доповіді встановлено, що лише відносно невеликої кількості творчих працівників, що уклали договори найму, встановлено ті ж пільги, які отримують інші наймані працівники. Так, Бельгія, Іспанія, Монако, Португалія, Великобританія, Північна Ірландія та Франція повідомили про наявність різних систем, завдяки яким особи, які виконують творчу роботу, отримують статус працівників з метою соціального захисту і соціальних пільг, аналогічні тим, які мають інші працівники. Фінляндія та Японія повідомили, що на творчих працівників в основному розповсюджується державна система соціального забезпечення із застосуванням деяких особливих правил. В окремих випадках для творчих працівників можуть створюватися особливі умови, наприклад, в Угорщині передбачений ранній вихід на пенсію для танцюристів, враховуючи середню тривалість їх професійної кар'єри, яка закінчується набагато раніше звичайного пенсійного віку.

Більшість держав повідомили, що в них діють паралельні, спонсовані державою програми, які передбачають пільги для самостійно зайнятих творчих працівників, які фінансуються творчими спілками, роботодавцями та (або) державою. Такі програми реалізуються в Австрії, Буркіна-Фасо, Гватемалі, Німеччині, Італії, Конго, Коста-Ріке, Литві, Люксембурзі, Марокко, Парагваї, Сальвадорі, Словачії, Словенії, Хорватії і Швейцарії. Іншим варіантом є системи «спеціального визнання», в межах яких пільги, насамперед пов'язані із пенсіями, отримують окремі творчі працівники (Азербайджан, Бангладеш, Угорщина, Єгипет, Ірландія, Пакістан і Шрі-Ланка). В деяких країнах державні системи, що застосовуються до всіх громадян, доповнюються приватними програмами, які реалізуються асоціаціями (Канада,

Канада-Квебек, Маврікій, Великобританія, Північна Ірландія і Швеція), або спілками зі збору авторських відрахувань, які надають окремі соціальні пільги своїм членам (Аргентина, Мексика).

Колишні соціалістичні країни ще не виробили однозначного оптимального законодавства відносно правового регулювання праці найманих творчих працівників. Більшість категорій складного процесу інтелектуальної творчої діяльності та розподілу прав і обов'язків між суб'єктами та учасниками цих відносин залишається не визначеною.

Трудовий кодекс Російської Федерації⁵ містить окремі положення щодо правового регулювання робочого часу творчих працівників (ст. 94), роботи у вихідні та святкові дні (ст. 113), оплати праці у вихідні та неробочі дні (ст. 153), оплати часу простою (ст. 157); встановлює заборони для працівників, які не досягли 18 років (ст. 268) і тільки ст. 351 Трудового кодексу РФ має назву «Регулювання праці творчих працівників засобів масової інформації, організацій кінематографії, теле – та відеозйомочних колективів, театрів і театральних і концертних організацій, цирків та інших осіб, що приймають участь у створенні і (або) виконанні творів». Вказана норма безпосередньо стосується тільки регулювання праці творчих працівників, однак вона дещо узагальнено визначає основні засади регулювання робочого часу і часу відпочинку, роботи у нічний час, оплати праці та інше і має відсилочний характер. Таким чином, Трудовим кодексом РФ виокремлена така категорія працівників як «творчі працівники», визначені загальні засади правового регулювання трудових відносин за їх участю, але відсутнє визначення творчого працівника як окремого суб'єкта трудового права, відсутні ознаки творчої праці як об'єкта трудового права, залишається у багатьох випадках не до кінця визначеним зміст трудових правовідносин між роботодавцем та творчим працівником. Якщо звернути увагу на формулювання норм трудового права щодо праці творчих працівників, то вони, як правило, обмежуються лише визначенням обмеженого кола творчих працівників (це працівники засобів масової інформації, працівники організацій кінематографії, працівники театрів, працівники театральних та концертних організацій, працівники цирків та інші особи, що приймають участь у створенні та виконанні творів). Зазначені творчі працівники в основному створюють такі результати інтелектуальної творчої ді-

яльності, які відповідають об'єктам авторського та суміжного права, але в результаті інтелектуальної творчої праці в межах трудових правовідносин також можна створити винахід, корисну модель, промисловий зразок; можна винайти новий сорт росли, породу тварин тощо.

Кодекс законів про працю України не визначає основних засад правового регулювання праці творчих працівників. Спеціальне законодавство в окремих випадках регулює трудові відносини працівників, діяльність яких можна визнати належною до творчих професій, наприклад, це стосується артистів театру (Закон України «Про театри і театральну справу»⁶), багатьох працівників сфери культури та мистецтва (Закон України «Про культуру»⁷) та інші.

Для захисту основних трудових прав творчих працівників функціонує Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки»⁸, який визначає правовий статус професійних творчих працівників, встановлює правові, соціальні, економічні та організаційні засади діяльності творчих спілок у галузі культури та мистецтва.

У відповідності із ст. 1 вказаного Закону, професійний творчий працівник - це особа, яка провадить творчу діяльність на професійній основі, результатом якої є створення або інтерпретація творів у сфері культури та мистецтва, публічно представляє такі твори на виставках, шляхом публікації, сценічного виконання, кіно-, теле-, відеопоказу тощо та (або) є членом творчої спілки, та (або) має державні нагороди за діяльність у сфері культури і мистецтва. Творча діяльність, відповідно, визначається як індивідуальна чи колективна творчість, результатом якої є створення або інтерпретація творів, що мають культурну цінність.

Проект Трудового кодексу України⁹ також особливо не акцентує увагу на творчій праці та правовому статусі творчих працівників як суб'єктів саме трудового права. Так, у ст. 20 Проекту, є згадка про певні категорії творчих працівників, а саме, згадуються працівники кінематографічної галузі, театрів та концертно-видовищних установ.

На цьому етапі дослідження виникає необхідність визначення творчості як однієї із основних ознак віднесення працівників до категорії «творчий працівник». Цивільне право та, відповідно, право інтелектуальної власності на законодавчому рівні визначає характерні риси своїх об'єктів і у відповідності із цими критеріями здійснює правове регулювання та захист суб'єктів відносин інтелектуальної влас-

ності. Однак слід зауважити, що досить часто подібні об'єкти створюються працівниками, які працюють за трудовими договорами і тим самим створюють об'єкти творчої діяльності в межах трудових правовідносин. Виникають проблемні питання захисту особистих немайнових та майнових прав таких творців. Більш того, деякі види професій (видів робіт), що передбачені Загальним класифікатором професій¹⁰ вже передбачають виконання творчої роботи, регулювання якої повинно здійснюватися спеціальним трудовим законодавством, можливо шляхом запозичення та трансформації багатьох норм права інтелектуальної власності.

Творча діяльність визначається як цілеспрямована пошукова діяльність людини, результатом якої є щось якісно нове, з притаманною йому неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю. Творчість властива людині, оскільки передбачає творця – суб'єкта творчої діяльності, яким може бути тільки людина¹¹. Творчість притаманна кожній людині і може проявлятися в усіх сферах її життя, а широке коло видів такої діяльності зумовлює, в свою чергу, і багатоманітність її результатів. Творчість умовно поділяють на духовну, тобто творчість переважно гуманітарного спрямування (літературна, мистецтво, архітектура, фотографія, наукові твори тощо) і науково-технічну творчість (винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо)¹².

Творчість є інтелектуальною діяльністю людини, що призводить до створення нею якісно нового результату, який відрізняється неповторністю, оригінальністю, можливо й унікальністю, а якщо цим результатом є нові технології, - то й ринковою привабливістю їх впровадження в новому продукті¹³.

Інтелектуальна діяльність – це свідома, раціональна, осмислена діяльність людини шляхом використання розуму, результатом якої є дослідження існуючих законів природи, створення творів науки, літератури, мистецтва, здійснення осмисленої практичної діяльності у різних сферах суспільного життя. Таким чином, інтелектуальна діяльність передбачає здійснення саме розумової раціональної діяльності, що у більшості випадків включає і творчу діяльність.

Виходячи із цього визначення інтелектуальної діяльності можна вказати на те, що воно не співпадає із поняттям «творча діяльність». Так, творча діяльність завжди вказує саме на новизну результату ді-

яльності, тоді як, словосполучення, «інтелектуальна діяльність» підкреслює спосіб її здійснення (це раціональні, логічні та послідовні умовиводи), і тому визначення всіх результатів творчої діяльності через поняття результатів інтелектуальної діяльності є термінологічно неточним¹⁴.

Не слід забувати, що інтелектуальна власність є правом власності на інтелектуальний продукт. Право власності є одним із основних інститутів будь-якої системи права, що являє собою сукупність правових норм, які закріплюють і охороняють належність майна (речей) тим чи іншим особам чи колективам та засновані на цьому повноваження власника щодо володіння, користування та розпорядження цим майном. Інтелектуальні продукти, як результати інтелектуальної (творчої) діяльності, відрізняються від речей, як об'єктів права власності. Така відмінність прослідковується у способах створення, призначенні, подальшому оцінюванні, витратах на створення тощо. Отже, суб'єкт права власності на інтелектуальний продукт має право на володіння, користування, розпорядження своєю інтелектуальною власністю, однак ці правомочності суттєво відрізняються від правомочностей суб'єкта права власності на річ. І ці відмінності обумовлюються специфічними особливостями, сутністю та призначенням результатів інтелектуальної (творчої) діяльності як інтелектуального продукту, що є об'єктом інтелектуальної власності та, за певних умов, може бути визнаний об'єктом трудового права. Творча праця як об'єкт трудового права та категорія, яка визначає правове становище творчих працівників, повинна базуватися виключно на творчій діяльності, яку слід відмежовувати від інтелектуальної діяльності та інтелектуальної праці.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки. 1. Більшість країн світу визнали, що свобода творчості та діяльність творчих працівників відіграють важливу роль в житті та еволюції суспільства, це на офіційному рівні підтверджується прийняттям низки міжнародних нормативних актів та звітами про їх виконання. У зв'язку з чим було визначено, що необхідно переглянути правовий статус творчих працівників з метою, по-перше, їх захисту шляхом встановлення додаткових гарантій та привілеїв; по-друге, створення сприятливих умов для використання державами та світовою спільнотою творчого потенціалу зазначених суб'єктів права.

2. В процесі вивчення низки міжнародних актів та актів вітчизняного законодавства з'ясовується, що до творчих працівників відносяться особи, які здійснюють творчу діяльність та створюють результати такої діяльності перебуваючи як в трудових правовідносинах, так і за цивільно-правовими договорами. Визначено, що виникла необхідність чіткого розмежування цих категорій творців, вироблення чітких критеріїв розмежування творчих працівників, які займаються творчою працею, перебуваючи у трудових відносинах, від тих, які займаються нею у свій вільний час.

3. Норми цивільного права та права інтелектуальної власності не завжди здатні захистити та оптимально визначити майнові та інші права суб'єктів трудового права, які займаються творчою працею, насамперед тому, що сутність, функції, принципи та основне призначення вказаних галузей права суттєво відрізняється одна від одної, у зв'язку з цим виникає необхідність розробки єдиних критеріїв творчої праці, як категорії трудового права і, відповідно, на законодавчому рівні запровадження основних положень нормування праці творчих працівників, оплати праці, часу відпочинку, розподілу майнових прав на створений творчий результат тощо.

4. Ідеї інтелектуальної власності повинні бути розумно впроваджені у концепцію трудового права щодо правового регулювання праці творчих працівників. У найближчі часи повинна бути змінена загальна концепція трудового права у багатьох сферах регулювання трудових відносин у відповідності із вимогами ринкового способу виробництва та реалізації продукції, науково-технічного прогресу, вимогами міжнародного права тощо. Звичайно, всі ці зміни повинні відбуватися із збереженням у якості основної – соціальної функції трудового права.

1. *Рекомендація ЮНЕСКО «Про становище творчих працівників»* від 27 жовтня 1980 року. 2. *Модельний закон про творчих працівників і творчі союзи* ; Прийнятий на десятому пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць СНД (Постанова 10-10 від 6 грудня 1997 року). 3. *Модельний закон про культуру* ; Прийнятий на двадцять четвертому пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць СНД (Постанова 24-6 від 4 грудня 2004 року). 4. *Каримова Р.А., Саликова Н.М. Понятие «творческие работники»: проблемные вопросы* // Вестник Пермского университета. Юридические науки. 2010. № 1. С. 142-142-146. 5. *Трудовой кодекс Российской Федерации от 30 декабря 2001 года (ред. от 03 июля 2016 года)* // СЗ РФ. 2002. № 1. Ст. 3 (часть 1). 6. *Про театри і театральну справу* : Закон

України від 31 травня 2005 року // ВВР України. 2005. № 26. Ст. 350. 7. *Про культуру*: Закон України від 14 грудня 2010 року // ВВР України. 2011. № 24. Ст. 168. 8. *Про професійних творчих працівників та творчі спілки*: Закон України від 7 жовтня 1997 року // ВВР України. 1997. № 52. Ст. 312. 9. *Проект Трудового кодексу України від 27 грудня 2014 року № 1658*. 10. *Класифікатор професій ДК 003:2010, затверджений Наказом Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 року № 327*. 11. *Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика*: наук.-практ. вид. У 4 т. / за заг. ред. О.Д. Святоцького. Т. 1: *Право інтелектуальної власності* / С.О. Довгий, В.С. Дробязко, В.О. Жаров та ін.; за ред. В.М. Литвина, С.О. Довгого. Київ, Видавничий Дім «Ін Юре», 1999. С. 500. 12. *Цивільне право України. Загальна частина: підручник* / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданика. Київ: Юрінком Інтер, 2010. С. 800. 13. *Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар* (пояснення, тлумачення, рекомендації з використання позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т.6: *Право інтелектуальної власності* / за ред. проф. Спасиво-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Харків: ФО-П Лисяк Л.С., 2011. С. 14. 14. *Опарина М.В. Авторское право в системе интеллектуальной собственности и ответственность за нарушение авторских прав*: дис. ... канд. юрид. наук: (12.00.03) ; Российский государственный институт интеллектуальной собственности. Москва, 2002. С. 22.

Vakhonieva Tetiana. Determination of the legal status of the creative works in labor rights

The study found that creative work can be seen as part of the professional activity of different professions with different status. There are certain categories of employees whose work is nature and nature is creative work. Getting the most of the significant creative achievements carried out by self-employment creators. Thus, the same results of creative work may be subject to different spheres of legal regulation and influence. In this regard, there are problems relating to the legal status of creators, other people who use other people's creative achievements to their own needs and for profit. Relevant is the relationship between contractual and legal regulation of intellectual (creative) relationship and determine in some cases their industry sector.

The study analyzed international and domestic regulations that give definition creative work and creative workers. Also determined the legal status of artists and the need for state support of free art and artists. Determining the status of artists involves, on the one hand, the formation proper to it attitude by society and the state, which is determined by the role they play in society, on the other hand, the recognition of rights and freedoms, including moral, economic and social rights, particularly in the field of income and social security, which creative workers should enjoy.

It was found that civil law and intellectual property rights are not always able to protect and identify the best property and other rights of labor law, engaged in creative work, primarily because the nature, functions, principles and main purpose

of these areas of law essential different from one another, therefore there is a need to develop uniform criteria for creative work, as a category of employment law and, accordingly, the legislation implementing the provisions of the basic regulation of labor creative workers, wages, vacation time, distribution of property rights to creative set results and more. Ideas intellectual property should be reasonably implemented the concept in labor law on the legal regulation of labor artists. In the coming days should be changed general concept of labor law in many areas of labor relations in accordance with the requirements of the market mode of production and sales, scientific and technological progress and the requirements of international law and so on. All of these changes should be preserving as principal - the social function of labor law.

Key words: creative worker, creative work, intellectual activity.

УДК 369.2

Г. А. ТРУНОВА

ПІДСТАВИ І УМОВИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПО ТИМЧАСОВІЙ НЕПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Аналізуються підстави та умови матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Сформульовано власне праворозуміння підстав та умов надання допомоги по тимчасовій непрацездатності та проведено розмежування даних правових категорій. У статті доведено, що підставою надання матеріального забезпечення та соціальних послуг по тимчасовій непрацездатності є настання страхового випадку. Умовами ж надання допомоги по тимчасовій непрацездатності є ті обставини, які дозволяють реалізувати застрахованим особам своє право у випадку настання страхового випадку.

Ключові слова: соціальне страхування, допомога по тимчасовій непрацездатності, підстава, умова, страховий випадок, застрахована особа, листок непрацездатності.

Трунова Г. А. Основания и условия предоставления пособия по временной нетрудоспособности

Анализируются основания и условия материального обеспечения по общеобязательному государственному социальному страхованию в связи с временной потерей трудоспособности. Сформулировано собственное правопонимание оснований и условий предоставления помощи по временной нетрудоспособности и проведено разграничение данных правовых катего-